

Pitekvartan

En tidning för alla medarbetare på Piteå kommun • NR 4 2011

Inspiration

från olika delar av vår värld...

3 SUCCÉ FÖR SPRÅKCAFÉ
Mångkulturell mötesplats för
språkintresserade pitebor

4 TILLVÄXTDAGEN 2011
En av Sveriges mest kända diploma-
ter pratar om ledarskap i förändring

7 ÅRETS ELDSJÄL?
Möt en av finalisterna till
TV4's direktsända Eldsjäls gala

LEDARE

Snön ligger vit över gran och fur... eller hur det nu var med den saken. Det är inte utan att man börjar fundera över detta med den globala uppvärmingen när man tittar ut genom fönstret och ser +7 grader, störtregn – med andra ord ett riktigt Luleväder :-)) som drabbat oss. Inte ens The Pogues och "A Christmas Tale of New York" kan få den mest inbitne julälskaren att känna julkänslor. Nåja, det kanske vänder och vi kan få ägna julaftonsmorgon åt lite svettigt snöskottande innan vi går till kyrkan.

Som om inte Luleväder vore nog, så finns det någon tok som dragit igång en organisationsöversyn som skapar oro. Skämt åsido så vill jag passa på att tacka alla som hittills deltagit i processen på ett engagerat och givande sätt. Jag är fullt medveten om att oro skapas vid denna typ av åtgärder, men jag är fullständigt övertygad om att det som kommer ut i andra änden kommer att vara mycket bra. En organisation som står väl rustad att möta kommande utmaningar med generationsväxling och hårt utvecklingstryck i vår region OCH att Piteå som ort kommer att växa på det sätt vi har förutsättningar att göra. Jag vill också poängtera att översynen inte beror på att vi inte är nog bra på det vi gör idag, utan att förändringen behöver ske för att möta de problem och utmaningar framtiden bär med sig.

Processmässigt har vi haft en kort tid för insamling av data/kunskap från berörda delar av organisationen och jag kan garantera alla att stor vikt lagts vid de synpunkter som framkommit. Dessa har i vissa fall tagits rakt av och i andra modellerats ihop med uppdragsbeskrivningen och intentionerna i översynen.

Då förändringarna blivit lite mer omfattande än vad som anats från början, har det varit viktigt att ge ytterligare tid till organisationen för reflektion, konsekvensanalyser mm. Tidplanen har därför utvidgats en månad, vilket innebär att synpunkter kan lämnas till 15 december. Därefter vidtar tid för rapportskrivande och formell beslutsprocess med facklig samverkan/förhandling och politisk beslutsprocess. Kommunfullmäktige kommer att fastställa en ramorganisation den 20 februari. Därefter vidtar det riktigt viktiga arbetet med processkartläggningar och formering av detaljorganisation mm. Ny organisation ska vara igång 1 januari 2013.

Med dessa rader vill jag tacka er alla för ett mycket gott utfört arbete 2011 och att vi alla under den stundande ledigheten tänker bort global miljöförstöring, finanskriser och omorganisationer och istället passar på att njuta av ett stycke välförtjänt vila.

MATS BERG
Kommunchef

INNEHÅLL

- 3 Språkcafé som engagerar
- 4 Ledarskap i förändring
- 5 Rönnskolan gör besök i Stadshuset
- 6 Ärendehantering utvecklas
- 7 Finalist vid årets Eldsjäls gala
- 8 Piteåbesök på St. Barth
- 10 Vackra vinterutsmyckningar i Piteå
- 12-13 Inslag från årets inspirationsdagar
- 14 Premiär för Ypadprojektet
- 15 Tidsstyrda motorvärmare
- 15 Håll koll på dina fakturor
- 16 Effektivare och miljövänligare ljuskällor
- 19 Ta befäl över din position

KOMMUNKLARA.

I VARJE NUMMER:

- 15 Arkivhörman
- 17 Konsumentrundad
- 18 I mina tankar
- 20 Ungas tankar

Inspiration och juledighet...

Sista numret för i år. Tänk så mycket som har hunnit hända sedan sist. I det här numret bjuder vi bland annat på inslag från kreativa och innovativa medarbetare, inspirerande föreläsare från tillväxtdagen och ett internationellt projekt som dragit igång i Piteå. Och så laddar vi för ett spännande och händelserikt 2012. Än en gång, tack för alla tips och inslag från era verksamheter. Fortsätt höra av er med tips, synpunkter och idéer via länken på Insidan. Känner du för att skriva några rader, hör av dig till Susanne Jacobsson, 0911-69 62 03 eller susanne.jacobsson@pitea.se. God jul och gott nytt år på er!

Pitekvarten är Piteå kommuns personaltidning. Den ges ut fyra gånger per år och produceras av kommunledningskontoret i samarbete med förvaltningsinformatörer och Skribenten i Piteå AB. Pitekvarten publiceras även på www.pitea.se/pitekvarten.

Ansvarig utgivare:

Gerd Sävenstedt tel 0911-69 60 41, gerd.savenstedt@pitea.se

Layout: Susanne Jacobsson, Piteå kommun.

Tryck: Accidenstryckeriet Piteå.

Detta är nr 4 årgång 12, december 2011.

Pitebors engagemang är avgörande för en god integration. Astrid och Bernt Ove Tervahauta (närmast) i samspråk med Tatiana Fokina, Ryssland, och Nurbek Niyazov, Kirgizistan.

Ryska, somaliska och kaffe med dopp

Några ungdomar spelar biljard. Ett par barn sitter och tecknar. Men det är främst samtalen som lockar besökarna till språkcafé. Här finns möjlighet att träna språk och lära känna människor från andra länder och kulturer.

Det börjar lite försiktigt, lite trevande, men efter en liten stund är snacket i full gång. Habla aspanol? Where are you from? Hur länge har du bott i Piteå? På Språkcafé är det inte bara okej att börja prata med nya människor. Det är själva grundtanken.

– Jag är nyfiken, språkitraserad och har ett stort intresse för invandring. Det finns så mycket vi kan göra för att komma ifrån indelningen i vi och dom, säger Tessa Takkinen, språklärare som trivs i det blandade sällskapet.

Flaggor är utplacerade, som en signal om vilket språk som pratas runt bordet. Just idag har fikasugna från Sverige, Somalia,

Ryssland, Kirgizistan och Afghanistan sökt sig hit.

Individens engagemang avgörande

Både skratt och allvar får plats i ett samtal mellan en nyinflyttad rysk kvinna, en ung flyktingkille från Kirgizistan och ett pensionerat lärarpar.

– Det finns så mycket vi kan göra för att komma ifrån indelningen i vi och dom.

– Vi har rest mycket och är väldigt intresserade av andra kulturer. När man kan språket får man kontakt med människor på ett helt annat sätt, konstaterar Astrid Tervahauta.

Både hon och hennes man Bernt Ove är från Tornedalen och pratar svenska, finska och meänkieli sen barnsben. Det var på en resa till forna Sovjetunionen som intresset

väcktes för både Ryssland och ryska.

– Vi har varit dit flera gånger och läst ryska. Dessutom är vi engagerade i Kandaksha kulturförening och brukar låta ryska

besökare bo hos oss. Språkcafé är ett bra sätt att hålla språkkunskaperna vid liv, berättar Bernt Ove Tervahauta.

Mötesplatser en nyckel till framgång

Språkcafé är ett återkommande arrangemang som genomfördes första gången våren 2011. Arrangörer är förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning i samverkan med Piteå församling, Studieförbundet Vuxenskolan och Sensus.

Caféerna har lockat mellan 30 och 60 personer och många har hyllat den mångkulturella mötesplatsen. I arbetet med att göra Piteå till en attraktiv och uthållig kommun har just mötesplatser identifierats som en nyckel till framgång.

– Jag vill lära känna Sverige och svenskar, därför är språket viktigt. Men jag saknar en mötesplats för unga dit man kan gå för att spela biljard, använda datorer och mötas utan att det kostar pengar, säger Seki Ayalle, 17 år, från Somalia.

TEXT OCH FOTO: ANN-SOFIE BOHMAN

På näringslivsdagen som arrangerades av tillväxtavdelningen deltog en av Sveriges mest kända och internationellt uppskattade diplomater. Han har varit ambassadör i Washington DC, ordförande i FN:s generalförsamling, kabinettssekreterare vid UD och har som FN:s biträdande generalsekreterare i katastrofrågor medlat i åtskilliga konflikter. Men han är inte ”mannen som är ansvarig för all världens katastrofer”, som han vid något tillfälle presenterats.

Ledarskap i förändring

– ett globalt perspektiv

– Få levande är så genuint uppskattad som näste talare, konstaterade Bengt Strömbro då han välkomnade näringslivsdagens siste föreläsare, diplomaten och före utrikesministern Jan Eliasson. Globala trender och påfrestningar som finanskrisen och nöden i Afrika var självklara teman då Jan Eliasson gav sin syn på hur man kan förhålla sig till en värld i snabb förändring.

Finanskrisen

– Finanskrisen är ett intressant exempel på hur beroende vi är av varandra. När det går en våg av oro på finansmarknaden drabbar det också oss, hur väl vi än skött vår egen butik. Det är frustrerande och leder till att människor börjar delas in i ”vi och dom”, konstaterar Jan Eliasson som dock hoppas och tror att den ekonomiska krisen är övergående. Jan

Eliasson påminner om eurons starka symbolvärde för det europeiska samarbetet, som efter andra världskriget blev ett konkret resultat av Mitterrands och Kohls överenskommelse – en deal som gjorde fler krig mellan Tyskland och Frankrike omöjliga. Vitsen med att vara ömsesidigt beroende, är att den som skadar grannar skadar sig själv.

– Titta noga på hur Tyskland reagerar. Det är tyskarna som är motorn i opinionen och det är Angela Merkel som talar om eurons betydelse för Europas fred och framtid.

Nöden i Afrika

– Lorentsa, kom ihåg det finns en värld utanför Verona, sa Shakespeares Romeo när han lämnade sin stad och sin Julia, citerar Jan Eliasson och vill med det blåsa liv i den gamla hederliga solidaritetstanken.

– En ojämlig fördelning av resurser är inte bara orättvis utan också farlig. Glömmer vi det skadar vi också oss själva, menar han och nämner svältkatastrofer som får stora konsekvenser även i västvärlden.

Världen finns i Sverige

Hur ser framtiden ut för världen, våra ungdomar och vår miljö? Det krävs mod att inse världens förändringstakt, ha nerver och is i magen istället för att blunda av rädsla och vanmakt.

– Kunskap är det bästa vaccinet mot rädsla, hävdar Jan Eliasson bestämt.

– Om vi kan mer och lär känna andra får vi också ett annat samhällsklimat. I Sverige förs alldeles för få diskussioner om internationalisering. Sverige finns i världen, säger vi, när vi egentligen borde säga: världen finns i Sverige.

Globaliseringen har kommit för att stanna. En utmaning är att se till av vi blir bättre rustade, så att vi klarar oss bättre i världen.

Framtidens ledarskap

Jan Eliassons käpphästar för framtidens ledarskap är horisontellt tänkande, helhetsgrepp och långsiktighet. När det gäller komplexa problem som klimatfrågor är det, enligt honom, nödvändigt att byta arbets- och tankesätt, att byta det vertikala stuprörstänkandet mot horisontellt. Det är inte bara en aktör som kan lösa problemen.

Alla som berörs, som vill och kan hjälpa till, oavsett om det är EU, stat, företag eller civilsamhället och frivilligorganisationer, du eller jag, är lika viktiga.

– Jag har myntat uttrycket någonannan-ismen, som jag med kraft vill bekämpa. Vi behöver helhetssyn och generositet, därför måste vi riva murar för att lösa problem, anser Jan Eliasson.

Konflikträdda svenskar

Han anser också att svenskar är oroliga för att tala om konflikter, bryta konsensus och det goda humöret. Även om vi känner vibrationer i marken och borde ha förmågan att identifiera problemen verkar vi sakna impulsen att agera tidigt. Han ser likheter med svältens Somalia, dit biståndsarbetarna har kommit likt förtvivlade brandman när huset redan brunnit ner, istället för att anlända när rökutvecklingen knappt börjat.

– Det skulle ha sparat liv, pengar och nattsömn om världen agerat tidigare, konstaterar han.

Förbannar kvartalstänkandet

Jan Eliasson betonar att långsiktighet lönar sig och han förbannar kvartalstänkandet och förväntningar på en tillväxt som skulle få planeten att spricka.

– Långsiktighet accepteras som något givet, med det är det inte. Vi måste kräva långsiktighet, åtminstone för våra barns skull, säger Jan Eliasson som anser att klimat- och miljösituationen måste tas på största allvar.

– Vad är din plan B, är ett populärt uttryck. Man brukar utgå från att plan A inte ska lyckas. På frågan om vad plan B är när det gäller klimat och miljö brukar jag svara: Det finns ingen planet B.

TEXT: INGRID LUNDSTRÖM

FOTO: MARKUS TIBURZI

Hur fungerar ”kommunstället”?

Vem bestämmer vad Piteås gator ska heta? Är det kul att vara kommunalråd? När kommer Norrbotniabanan? Häng med när Rönnskolan elever hälsade på i Stadshuset så får du också veta.

– Hej och jättevälkomna säger Eva Andersson när hon tar emot eleverna från årskurs 5-6 på Rönnskolan. De är förväntansfulla och väl förberedda.

Den första frågeställningen som de vill ha svar på är: ”Hur fungerar kommunstället?” Eva visar bildspel och berättar om stadshuset, om kommunens verksamheter och vilka som jobbar här. Kommunalrådet Helena Stenberg är också med och förklarar hur det går till när politikerna väljs och att kommunen jobbar både lokalt, regionalt och på uppdrag av Riksdag och EU.

Är det roligt att vara kommunalråd? undrar en tjej.

– Ja, det är jätteroligt men samtidigt svårt. Ungefär som att gå i skolan, man lär sig något nytt varje dag, svarar Helena.

Finurliga frågor om gator och infrastruktur

Vem bestämmer vad Piteås gator ska heta? frågar en kille nyfiket. Och Eva som fått frågorna i förväg vet att det är Solveig Johansson på Miljö- och byggkontoret som gör det.

Sedan kommer funderingar om infrastruktur och vägbygge. Hur länge ska de gräva på Sundsgatan, och när kommer Norrbotniabanan?

– Sundsgatan ska vara klar den sista oktober, men när Norrbotniabanan kommer är det nog ingen som vet i dagsläget. Men vi jobbar och förbereder oss på olika sätt, säger Eva.

Som ni förstår var det ett intressant för både stora och små.

– Ja, det är så härligt när eleverna som kommer är spontana och intresserade, säger Eva som brukar ta emot olika studiebesök i stadshuset.

– Eleverna var mycket nöjda och det var vi vuxna också, säger läraren Lena Lundgren-Sandström efter besöket. Det är så viktigt att barn blir tagna på allvar när de ställer frågor och det var underbart att höra hur noggrant alla inblandade hade varit med att svara på funderingarna, det var både sakligt och på barns nivå.

TEXT OCH FOTO: SUSANNE JACOBSSON

Eva Andersson visar Sessionssalen för elever och lärare från Rönnskolan.

Maria Hedman, administrativ chef och arkivarien Maria Enlund.

Ärendehantering utvecklas

registreringsverktyg från 1903 snart ett minne blott

– Det är mycket på gång och vi har precis påbörjat ett utvecklingsarbete för att kvalitetssäkra ärendehantering och synliggöra kommunens interna processer, säger Maria Hedman, administrativ chef på kommunledningskontoret.

Ärendehanteringsgruppen på kommunledningskontoret består idag av administrativ chef, kommunkonferensare, huvudregistrator, arkivarier och arkivarieassistent, administrativ handläggare och en administratör från personalavdelningen.

Utvecklingsarbetet innebär bl. a. att Centralarkivets registreringsverktyg från 1903 (Svenska Allmänna arkivsystemet) och Piteå kommuns ärendeplanbeteckning kommer att bytas ut och bli digitaliserad. Som ett led i det arbetet har man påbörjat ett pilotprojekt med kommunstyrelsen för att hitta ett verktyg som är effektivt och kan identifiera processer och synliggöra innehåll, aktörer, behov och tekniska förutsättningar.

– Vi måste hitta en strategi för att

säkerställa informationen. Den måste vara komplett och korrekt och man ska kunna återsöka, visas upp och tolka information i vår samtid och i framtiden. För att lyckas med det behöver vi samverka över kompetensområden, säger Maria Enlund, arkivarie på Centralarkivet.

Länsgemensam utbildning 2012

Ärendehanteringsgruppen samarbetar med övriga nämndssekreterare, handläggare, arkivansvariga och registratorer med flera.

I dagsläget finns en kommunövergripande nämndssekreterar- och registratorgrupp och en kommunövergripande arkiv- och dokumentgrupp som har regelbundna träffar. Man ingår även i ett länsgemensamt nätverk för kommunkonferensare och arkivarier. Och A4-gruppen, arbetsgruppen för fyrkantens arkivarier, har precis fått mandat att jobba vidare för ett länsgemensamt e-arkiv.

– Det känns jätteroligt och spännande, säger Maria Enlund.

Den 13 mars 2012 kommer det att hållas en länsgemensam utbildning i Luleå för personal som arbetar med just informationssäkerhet, teknik och strategi inom IT-området, och personal som arbetar med hantering, kvalitetssäkring och bevarande av en myndighets verksamhetsinformation.

Samverkan en framgångsfaktor

Ärendehanteringsgruppen jobbar även med följande uppdrag för Kvalitetskedjan: tillgänglighet till nämndernas dagordning och handlingar, protokoll och handlingar för råd, utveckla Synpunkten och implementering av kommungemensamma mallar för projekt.

– Samverkan både internt och externt är jätteviktigt för hur väl vi lyckas, säger Maria Hedman som tillsammans med sin personal ser fram emot att få dela med sig av det som händer inom det administrativa området framöver.

TEXT OCH FOTO: SUSANNE JACOBSSON

Nominerad till Årets eldsjäl

Magnus Johansson, trebarnsfar, träningspappa och grundare av Norrbottens största innebandyförening, Öjebyns IBF – Patriots, är nominerad och uttagen som en av nio kandidater till Årets Eldsjäl vid TV4's direktsända Eldsjälsgala den 29 december 2011.

– Det känns helt fantastiskt, säger Magnus Johansson, som när han inte tränar innebandy eller sjunger hårdrock jobbar som IT-stöd på kommunledningskontoret.

Innebandyn är en del av hans liv och har varit länge. Både som spelare med främst som ledare. Den här säsongen tränar han sina tre söners innebandylag, som dessutom är uppdelade i två träningsgrupper vilket gör att han totalt leder sex lag.

Ilksen vakt satte snurr på innebandykarriären

Magnus egen innebandykarriär tog fart i slutet av 80-talet via en taktlucka till Öjebyns sporthall och en hyfsat arg Securitasvakt...

– Ja, jag och mina kompisar tog oss in till sporthallen via en lucka i taket för att spela på kvällar och nätter, säger Magnus och skakar på huvudet.

Vakten som ertappade dem både en och två gånger försökte först snacka grabbarna till rätta men sedan blev tongångarna betydligt hårdare.

– Han var formligen skogstokig. Tyckte det var förbannat att han måste komma och jaga ut oss halv två på natten. Han kunde för sitt liv inte begripa varför vi skulle vara där olovandes när vi kunde söka föreningsbidrag och få egna speltider. Gå upp till kommunen och be om hjälp! skrek han, berättar Magnus och småskrattar.

Starta förening och få gratis halltid. Hmm. Magnus traskade till kommunen, bad om hjälp och fick det. På den vägen är det, i korta drag.

Brinner för sina spelare

Det är med glimten i ögat som Magnus berättar om sin egen innebandykarriär men när vi kommer in på rollen som tränare och nomineringen till årets eldsjäl blir blicken en annan – det råder ingen tvekan om att Magnus brinner både för sin klubb och sina uppdrag, men mest brinner han för sina spelare.

Var får du engagemanget och drivet ifrån?

– Jag och Fredde Wiklund, min barndomskompis och bästa vän, är två dårar som lyckats hålla lågan för innebandyn levande. Nu är det liksom en självklar del av livet, säger Magnus som alltid tyckt om att peppa andra.

– Det är en enorm känsla att se andra utvecklas och uppleva glädjen när personer lyckas, säger Magnus.

Föräldrar vars barn haft, och har, Magnus som tränare säger så här: ”Han är helt outstanding – bryr sig om alla och får alla att känna sig värdefulla och se möjligheter.” ”Han är helt maktlös.”

Vad är det som gör dig till en bra ledare tror du?

– Svårt för mig att svara på, men jag bjuder på mig själv och försöker vara både rolig och seriös. Och jag säger alltid ett par ord till var och en och klappar om ALLA efter varje träning, säger Magnus.

Eldsjälsgalan går av stapeln är den 29 december i Göteborg. På plats finns Magnus och hans hustru Maarit. Och som ni förstår är det ingen slump att Magnus Johanssons är en av finalisterna i årets Eldsjälsgala.

TEXT: SUSANNE JACOBSSON

FOTO: GERD SÄVENSTEDT

MAGNUS JOHANSSON

Familj: Hustrun Maarit, sönerna William 12, Robin 10 och Nico 6.

På jobbet: IT-stöd på kommunledningskontoret. Trivs otroligt bra. Trots att jag är morgontrött är det med ett leende jag åker till jobbet. Suveräna arbetskamrater och nya utmaningar varenda dag.

På fritiden: Tränar innebandy måndag, tisdag, onsdag och fredag. Tisdagkvällar repar jag hårdrock med bandet. Torsdagkväll försöker jag vara ledig och fredagskvällarna brukar vi försöka ha lite fredagsmys med familjen efter träningen. Helgerna blir det oftast match på dagen och umgänge med släkt och vänner.

Piteå kommuns representanter Gerd Sävenstedt, internationell samordnare, Peter Roslund, kommunalråd, och Elisabet Berg, gruppleddare för moderaterna här tillsammans med St. Barths president Bruno Magras och Yves Greaux, vice president.

1

Piteå är St. Barths enda vänort i världen och har varit så i 33 år. I november 2011 gjorde en delegation från Piteå kommun ett långväga besök...

Varmt och vänligt på St. Barth

Så står han där leende: ”Välkommen, bienvenue, kul att ni är här”. Han är Nils, en kraft i nuet och för framtiden då det gäller att utveckla kontakterna mellan Piteå och St. Barth – vår vänort som vi, Peter Roslund, Elisabeth Berg och jag, besökte under en vecka i november. Under de senaste sju åren då kontakterna med St. Barth blivit intensivare har Nils varit en nyckelspelare.

Piteådagen veckans höjdpunkt

Vi är på ön under årets Sverigevecka där Piteådagen är veckans höjdpunkt. Ön som var svensk under nästan hela 1800-talet.

– Sverige har starkt påverkat det liv vi har på ön än idag, säger han. Staden Gustavia byggdes av svenskarna och var en gång Sveriges femte största stad. Än idag finns många svenska fotavtryck, bland annat gatunamn där Piteågatan är ett.

– Hundra år av stark gemensam historia går inte att ignorera, säger han.

På en ö med 10 000 invånare så måste man kanske bli mångkonstnär under en sådan här vecka. Öns president blir musiker, journalisten blir sångerska och även Nils får en mängd olika roller. Under veckan är han speaker, moderator, organisatör, chaufför, sambandscentral, problemlösare, värd och den som alla vänder sig till. På alla frågor har han svar och alla problem går att lösa.

Vänorter i 33 år

I 33 år har Piteå och St. Barth varit vänorter. Det efter att seglare från Piteå på skoj skulle återerövra den forna svenska kolonin. På ön hade man bestämt sig för att ha en vänort, och den skulle vara svensk. Det fanns många svenska kandidater.

– Att det blev Piteå är vi riktigt glada åt. Piteå liknar nämligen St. Barth på många

sätt, säger Nils som vill framhäva mentaliteten som han upplever är ungefär likadan i Piteå som på St. Barth. Och vi känner att banden mellan oss blir starkare för varje år som går.

Träffas vart annat år

Två av tre satsningar som det beslutades om för sju år sedan fungerar. Minst ett officiellt besök per mandatperiod och en fungerande vänortsförening öppen för alla.

Vart annat år kommer en grupp från ön till Piteå då de bor i svenska hem och vart annat år är det öbornas tur att ta emot en grupp från Piteå. Så nu ska krutet läggas på att hitta former för ett utbyte mellan de unga. Idéer och tankar finns formulerade och nu är den stora utmaningen att se till att de blir verklighet.

TEXT OCH FOTO: GERD SÄVENSTEDT

1. Gåva från Piteå. Ett solur designat av Torbjörn Häggbom på Strömbackaskolan och tillverkat av norrbottnisk sten av Botnia Granit överlämnades och invigdes under högtidliga former.

2. Fantastiska vyer. Det är svårt att se sig mätt på alla fantastiska vyer som finns

3. Nils Dufau, ordförande i vänortsföreningen och med i öns styre, mötte oss på grannön.

4. Rue de Piteå. Piteågatan på St Barth invigdes 1995.

5. Kyrkogården. Varje år genomförs en ceremoni på den gamla svenska kyrkogården för att hedra minnet av svenskar som verkade, levde och dog på ön.

”Kul när skrattmusklerna ännu fungerar”

Röda mattan ligger utrullad när 17 förväntansfulla damer samlas i samlingsalen på Öjagården. Det är ÖJA-gruppens damer som är inbjudna till en mannekäng- och modevisning och de är spända och nyfikna på vad som väntar.

Det första som möter deras ögon är en tvättlina dragen över hela salen längst framme vid scenen. På linan vajar baddräkter pryddligt fastsatta med klädnypor. Det är avdelningens baddräkter som inte kunnat nyttjas på ett tag på grund av vattenskadan i Björklunda simhall.

Första mannekängen kommer in på höga klackar och visar en blommig baddräkt med matchande solhatt och solglasögon. Ett sommarminne! Nästa modell symboliserar dagens väder då hon kommer in i moderna mönstrade gummistövlar med snörning, en rock och en präktig sydväst. Hon bär dessutom ett par gamla fina mjuka skinnhandskar med pärlmorknapp som gästerna får känna på. Så blir det dags för vintagekläder och de gamla tycker det är intressant att höra att man idag gärna köper gamla och begagnade kläder.

Jubel skratt och applåder

En speciellt inbjuden mannekäng väcker stort jubel. Gamla tant Elna, som säger sig komma från ett annat av kommunens äldreboenden. En krum gråhårig gumma

med struttande gångstil och stödd på sin käpp ivrigt hälsande på de närvarande. Hon pratar hela tiden om kläder och plötsligt knäpper hon upp sin rock och visar sin präktiga korsett.

Jublet, skrattet och applåderna sprider sig när de upptäcker vem som verkligen döljer sig bakom tant Elna och som en stund senare gör entré med svart vacker hatt, sjunger och spelar gitarr.

Blir som unga på nytt

Efter modevisningen väntar en litenvälkomstdrink med tilltugg innan det blir allmän hattprovning.

Damerna blir som unga på nytt när de provar olika hattmodeller. De tittar på vackra skor med klackar, stövlar med paljetter och på smyckeboardet ligger strass som glimmar, halsband och örhängen.

Den som vill får också en lätt makeup och många av damerna som slår sig ner vid lunchbordet en stund senare har både ögonskugga och läppglans. Dagen till ära bjuder personalen på efterrätt, lingongrädde i strutar. En gammaldags efterrätt som många känner igen.

Att höra en av våra boende säga: ”det var roligt att se att skrattmusklerna ännu fungerar” var rörande och vi hade alla en jättetrevlig dag tillsammans.

// ÖJA-GRUPPEN

FOTO: KARINA WESTERLUND SANDSTRÖM

KREATIV PARKARBETARE. Magnus Lundqvist böjer armenringsjärn och smider planer för årets ljusskulptur.

Magnus är

Ibland kan slumpen leda till nya, spännande uppgifter i arbetslivet.

Det vet Magnus Lundqvist, 36, parkjobbare, vars konstnärliga intresse resulterat i uppskattade vinterutsmyckningar i Piteå. Nu har en ny skapelse sett dagens ljus – en installation som placerats på det nybyggda trädäcket vid kanalen.

Så när hade Magnus blivit en hejare på utförsåkning. Och visst – det började bra. Han kom in på skidgymnasiet i Tärnaby med kändistränare som Jan-Erik Stenmark (Inge-mar Stenmarks bror) och Bengt Fjällberg.

Träningarna flöt perfekt och det väckte förstås förhoppningar om en lyckosam karriär som utförsåkare i de välkända pisterna.

– Jag nötte på och hyste en sådan dröm. Men tävlingarna gick inte lika bra som träningarna, och plötsligt blev jag tvärless. Motivationen tröt, minns Magnus som lade skidutrustningen på hyllan.

Efter beslutet packade han resväskan och tillsammans med en kompis flyttade

Snögubben Bosse 2011

Ängeln Erica 2010

Renen 2009

lysande på vintriga utsmyckningar

han till Norge och Oslo där väntade jobb på en flyttfirma.

Hemlängtan blev stark

Men uppväxten i Öjebyn gjorde sig påmind allt oftare under treårsperioden i Oslo. Så vad gör man när hemlängtan blir riktigt påtaglig. Jo, man flyttar hem. Och Magnus flyttade hem, träffade Erica, blev sambo med henne och hittade så småningom ett hus i Finnträsk, drygt fyra mil sydväst om Piteå. Nu är bopålarerna fast förankrade sedan 2006 och familjen har berikats med en liten tös, som fick namnet Aili vid en dopceremoni i den lilla kyrkan i hembyn.

– Här trivs vi som fisken i vattnet, lovar Magnus och understryker att det är en önskan som han och Erica delar fullt ut.

Kreativa vinterutmaningar

Yrkeslivet består idag av en anställning som parkarbetare vid kommunens Kultur- och fritidsförvaltning. Sommartid ska gräsytor klippas och blomrabatter vårdas. Vintertid handlar det om snöröjning liksom andra göromål, specifika för den kalla årstiden.

Vinterjobben har nu för övrigt kryddats med nya inslag, nämligen utsmyckning av publikrika platser inom centrala Piteå.

Åtskilliga pitebor har med allra största sannolikhet uppmärksammat den ljusförsedda renen som ifjol vintras parkerade på scentaket i badhusparken. Ängeln Erica och snöskulpturer lär även de ha blivit intressanta skådeobjekt i stadsmiljön.

Sagor och film ger inspiration

I vinter har ytterligare en installation lyfts fram för beskådande. Det är en sagofigur som placerats på det nybyggda trädäcket vid kanalen, alltså i närheten av stadshuset. Snögubben ”Bosse” ska lysa upp i vintermörkret.

Just sagofigurer, inte minst från filmens värld, utgör inspirationskällor när Magnus ska ”bygga” vinterutsmyckningarna.

I parkförvaltningens verkstad i södra hamnen böjer han armeringsjärn och fogar samman bitarna. Sedan sker ljussättning med ledbelysning.

– Renen är exempelvis klädd med 60 meter ljusslang, och Ängeln Erica har försetts med runt 1 000 ledlampor.

Planerar för egen biosalong

Några detaljskisser till utsmyckningarna finns sällan när Magnus börjar sitt arbete.

– Nej, det är mest improvisationen som får styra. Det brukar bli bäst så...

Och, som sagt, det är i filmens värld som han hittar uppslagen. Hemma härbärgeras uppemot 800 filmer.

– Både jag och min sambo Erica är jätteinresserade av film, och då inte minst tecknade filmer och äventyrsfilmer, säger Magnus som nu ruvar på en riktig hemmabio.

Dessa bioplaner omfattar en salong på drygt 20 kvadratmeter, till vilken han kan bjuda in vänner och bekanta.

– Men det projektet får vila ännu ett tag. Först ska andra efterlängtade och nödvändiga byggprojekt i huset genomföras, konstaterar Magnus Lundqvist.

TEXT OCH FOTO: BO STAFFAN JOHANSSON

Vägar till ett hållbart beteende

På vägen mot ett hållbart samhälle krävs mer än fysiska åtgärder för att nå ända fram. På Inspirationsdagarna 2011 berättade Annika Stenvall och Anna Stamblewski hur de på Teknik- och gatukontoret jobbat med varumärkesarbete och nått framgång genom att lösa hårda problem med mjuka svar.

På Teknik- och gatukontoret jobbar man med att skapa miljöer som underlättar människornas val och få fler att välja att gå eller åka buss. Och för att lyckas med det har de jobbat mycket med varumärkesarbete och funderat över vilka konkreta produkter de kan erbjuda medborgarna?

– Vi ställde oss frågan ”Om Piteå kommuns varumärke är attraktivt och uthålligt”, vad kan vi erbjuda i vår verksamhet? säger Annika Stenvall, trafikingenjör och Anna Stamblewski, utredare på teknik- och gatukontoret.

Gång- och cykelvägar och kollektivtrafik är två tydliga produkter, och för att öka attraktiviteten, mervärdet för dessa erbjuder man bland annat cykelparkeringar, cykel-pump, bra vinterväghållning, trygghet och tillgängliga bussar och busshållplatser.

Varumärke och budskap

– När man jobbar med varumärke är det otroligt viktigt att tänka igenom vilket budskap man vill förmedla, säger Annika och poängterar vikten av att också identifiera målgrupp och nyttja rätt kommunikationskanal.

Hon tycker också att man ska ta hänsyn till kön, ålder, hur intressant budskapet är utifrån geografisk plats, om mottagaren är van eller ovan och vart i beteendeprocessen de befinner sig.

– Människor befinner sig i olika stadier och det är liksom inte lönt att börja argumentera med en person som inte vill medan en som däremot kanske börjat fundera, är nyfiken och vill veta mer, är betydligt mer mottaglig, säger Anna.

Fördel att ligga steget före

– Det är också viktigt att formulera sitt budskap positivt och undvika pekpinna när man kommunicerar, säger Annika som insett fördelen med att tidigt ta kontakt med media.

– Vi försöker ta initiativ, ligga steget före och skicka ut information och bjuda in media i stället för tvärt om. Det ökar chansen att få ut budskapet som vi vill, säger Annika.

Senaste året har Teknik- och gatukontoret skapat uppmärksamhet kring sina produkter och tjänster på olika sätt, namngivningstävling, invigningar av nya gång- och cykelvägar, frukostpåsar till cyklister, cykelhjälmsutställning, erbjudande i form av evenemangsbussar och gratisbussar...

Och de ser resultat. Sedan 2006 har antalet resenärer i tätortstrafiken i Piteå ökat med drygt 20 procent.

Inspirerande föreläsare: Annika Stenvall och Anna Stamblewski från teknik- och gatukontoret.

Skönt att leva som man lär

En viktig framgångsfaktor tror Anna Stamblewski är det egna beteendet, att man är trovärdig och skickar ut rätt signaler.

Själv cyklar hon i princip varenda dag. Cykelkärra med barnen till dagis, sedan fortsätter hon till jobbet och sen tillbaka och hämta barn och cykelkärra och hem.

– Känns skönt att leva som man lär, säger Anna.

Annika lever också som hon lär genom att åka buss både till, från och i jobbet och även utanför arbetstid.

– Ja, när vi är på semester på olika ställen försöker jag alltid åka buss. Det är otroligt spännande och lärorikt. Jag får med mig både bra och dåliga erfarenheter på ett enkelt sätt och påminns om hur det är att vara nybörjare i kollektivtrafiken.

Vill du veta mer om Teknik- och gatukontorets varumärkesarbete, kontakta Annika Stenvall (69 62 32) eller Anna Stamblewski (69 61 29)

TEXT OCH FOTO: SUSANNE JACOBSSON

h gatukontoret.

– Jättebra. Jag känner helt klart att deras sätt att jobba med varumärke är applicerbart även i vår verksamhet.

Jan Ställ, förvaltningschef
Fastighets- och
servicekontoret

Från idé till verklighet

– Det är otroligt spännande och stimulerande att se och bedöma förslag som lett till utveckling och förbättringar ute i våra verksamheter, säger Anna-Karin Nordström, arbetsmiljökonsulent och den som ansvarar för kommunens förslagsverksamhet.

Piteå kommun har en förslagsverksamhet och ett system för insamling, bedömning och ersättning av förslag som är genomförda ute i verksamheterna.

– Vi vill stimulera till idéer, kreativitet, kunskap och förslag från alla olika områden, säger Anna-Karin Nordström.

Hur gör man då? Jo, man lämnar in sitt förslag till sin närmaste chef, alternativt direkt till personavdelningen. Förslag kan komma från anställda, f. d. anställda, enskilda eller grupp och det ska vara genomfört i praktiken. Belöningen kan handla om allt från en hundralapp till ett par tusenlappar.

David och Per har belönats med 6 000 kronor

Per Marklund jobbar på Tallåsens förskola Ur och Skur Kvisten. Han fick 6 000 kronor för sin uppfinning.

– Vintertid när vi ska göra skidutflykter med barnen kan det vara rätt bökigt för personalen att få med allas utrustning. Då kom jag på den här idén, säger Per och visar skidlådan som han konstruerat med fack för både skidor, stavar och packning. Han har byggt den själv, av rivningsmaterial från en gammal ladugård som låg intill förskolan och svärmors gamla slalomskidor.

David Ekman, VVS-maskinist på fastighetskontoret, har också belönats med 6 000 kronor för ett förslag till verksamhetsförbättring.

– Jag fick idén när jag såg en tapetborttagare med ångfunktion på Clas Ohlssons och tänkte att det även borde funka när vi ska lösa upp isproppar i rör... Så jag konstruerade en och på den vägen är det. Fungerar alldeles utmärkt, säger David stolt.

Drygt hundra förslag i år

Hittills i år har kommunens förslagsverksamhet fått in drygt hundra förslag. De flesta har kommit från socialförvaltningen, stöd och omsorg. Men det har även kommit förbättringsåtgärder från förskolan och fastighets- och servicekontorets verksamheter

– Många har bidragit till förbättrade rutiner, arbetsmiljö och ökad trivsel, säger Anna-Karin.

Har ni frågor om förslagsverksamheten, kontakta Anna-Karin Nordström tel 69 60 51. Läs mer på Insidan, under personalrum.

TEXT OCH FOTO: SUSANNE JACOBSSON

Kreativa problemlösare: David Ekman och Per Marklund

Ypads svenska koordinatörgrupp: Monica Hansson, Kultur och fritid, Peter Lundkvist, Arbetsmarknad och Vuxenutbildning, Mona Lundberg-Åström, Kultur och fritid, Moa Nyberg, Christina Juhlin, ungdomsarbetare, Kultur och fritid/Arbetsmarknad och vuxenutbildning Piteå kommun.

Premiär för Ypad i Piteå

Sverige, Finland, Italien och Spanien har inlett ett samarbete kring ungdomsarbetslöshet, möjligheter och utbildning.

Den 21 november gick startskottet för det första av fyra internationella specialseminarier med namnet YPAD, ett projekt där fokus ligger på hur samhället kan göra för att fler ungdomar ska känna sig delaktiga i samhället.

Seminarierna är en del i det tvååriga EU-projektet Ypad, Young people and development, som koordineras av Kultur och fritid i samarbete med Arbetsmarknad och vuxenutbildning.

Samla det bästa hos olika länder

Huvudsyftet med projektet är att föra samman människor från olika kommuner i Spanien, Italien, Finland och Sverige för att utbyta erfarenheter, åsikter och värderingar kring ungas delaktighet i samhället och hur vi når de unga.

Projektet kommer att fokusera på problemområden kring brist på rätt kompetens för anställning, marginalisering av ungdomar, brist på kompetens för offentliga myndigheter att samverka och att kommunicera effektivt med ungdomar.

Ungdomar i fokus

De fyra specialseminarierna är indelade i olika teman, förlagda i olika länder där varje seminarium har representanter från olika målgrupper som ungdomar 18-25 år, politiker, ungdomsföreningar, yrkesskolor, entreprenörer, kommunala tjänstemän och

arbetslösa ungdomar som inte har särskilda kunskaper eller en relevant utbildning.

Seminarierna innehåller föreläsningar, studiebesök, erfarenhetsutbyte och workshops på lokal och europeisk nivå enligt följande:

- Arbetslöshet, möjligheter och utbildning, 21-24/11 2011 Piteå.
- Ung företagsamhet och möjligheter inom europeiska kommuner, 6-9/3 2012 Masku, Finland.
- Projektidéer och hur man kan stödja unga människor med goda idéer, 11-14/9 2012 Forlì, Italien.
- Öka medvetenheten i kommunen, brist på kommunikation, 22-25/1 2013 Ferrol, Spanien.

Vill du veta mer om projektet Ypad är du välkommen att kontakta:

Monica Hansson, 0911-69 64 16

Mona Lundberg Åström, 0911-69 64 29

TEXT OCH FOTO: ANN-HELEN RÖNNBERG

Tidsstyrda motorvärmare minskar kommunens elnota

Med 2 200 kommunala motorvärmarstolpar förbrukas en hel del el när Kung Bore styr sina kalla ishavsvindar över Piteå med omnejd.

Tidigare har många kopplat i både motorvärmare och kupévärmare när de anlät till jobbet. Sedan har de gått hela arbetsdagen.

– I stället för att ha motorvärmaren igång nio timmar räcker det med tre timmars ikoppling när det är som kallast ute, säger Halldo Lundgren, energiingenjör.

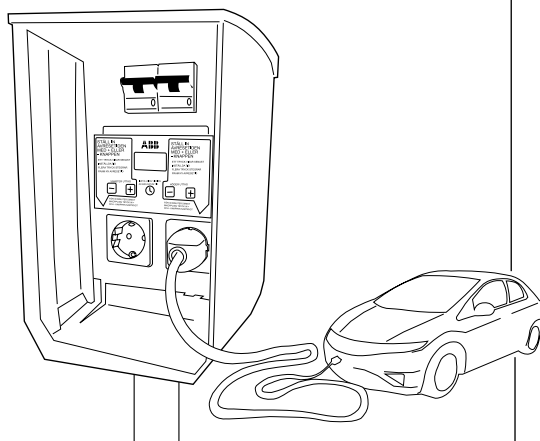
Tidsstyrda motorvärmare

Få har sina motorvärmare igång hela natten hemma. De flesta använder sig av tidur för att minska elanvändningen.

Nu ska även slöseriet med den kommunala motorvärmarelen bort. Med tidsstyrda motorvärmarstolpar kan elnotan minskas med nära en miljon kronor årligen.

Detta sker genom att användarna ställer in sin avresetid. Vid 15 minusgrader startar då motorvärmaren tre timmar i förväg. Vid noll grader räcker det med en timmes uppvärmning.

I år åtgärdas 1 869 stolpar. Tidigare

har 331 försetts med tidur. Även publika parkeringar som de vid Nolia, LF-Arena, samt alla kommunens sim- och sporthallar berörs.

– Investeringen går loss på 4,2 miljoner kronor men har tjänats in redan på ca 4-5 år, säger Halldo Lundgren.

Tre olika system används. På en del stolpar ställs avresetiden in direkt vid eluttaget. Vid äldreboenden styrs motorvärmarfunktionen från en knappats i foajén, i skolorna placeras kontrollen i lärarrummen.

TEXT:ENERGINYTT.SE

ILLUSTRATION: EVA LESTANDER

Håll koll på dina fakturor

Årets slut närmar sig med stormsteg och Piteå kommuns bokslut likaså. Det innebär att du måste vara vaksam på de fakturor som hamnar i din brevlåda i Inköp- och fakturaprogrammet (IoF).

Vilket år ska fakturan bokföras?Handledningar till detta hittar du på Insidan/ekonomirum/handledning.

Observera att det är leveransdatum av vara eller tjänst som styr på vilket år kostnaden bokförs, inte betalningsdagen.

Fakturor till Piteå kommun ska ställas till:

Piteå kommun
Ekonomi- och inköpsavdelningen
941 85 Piteå

Kom ihåg att referensnummer alltid ska anges när du köper/beställer varor och tjänster. Referensnumret just du ska använda kan du få av din ekonom om du inte själv kan det.

Ekonomiavdelnings kundtjänst står gärna till tjänst om du har frågor och funderingar, ring (69)79 00.

ARKIVhörnan

Den första telegrafstationen i Piteå var färdig att tas i bruk i september 1857 och var placerad i Rådhuset. Telegraferandet sköttes genom att meddelandet knackades fram i en morseapparat via en speciell nyckel. Lars Adam Ringius blev den förste telegrafkommissarien i staden och som assistent anställdes A.O.E Agrell. 1865 flyttades telegrafstationen till Ringius hem eftersom han inte var nöjd med lokalerna till stationen. Ungefär 1870 så flyttades den till stadshuset på Storgatan 52 och här hade även telefonstationen sina lokaler. Ringius efterträdare 1890 blev August Lundberg som varit telegrafassistent från 1879. Han hade tjänsten fram till 1910 då han pensionerades. 1941 så flyttades verksamheten till Sundsgatan 31. På grund av telefonens framfart minskade efterfrågan av telegram och i början av 1960-talet lades verksamheten ner. Utdrag ur: Sten Lundqvist – Telegrafens och telefonens historia och Birger Steckzén – Piteå stads 300-årsjubileum.

Interiör från expeditionen med telegrafisten Hulda Ringius t. v. och telefonisten Hilma Sundqvist.

”läsartipset”

Lars Wikström tipsade Pitekvarten och belönas med en trisslott.

Mångmiljonsatsning leder till att nytt ljus sprids över Piteå

Bättre ljusbild och energibesparande. Se där två viktiga faktorer när kvicksilverlampor förpassas till skrothögen och ersätts med effektivare och miljövänligare ljuskällor.

Nya lampor och armaturer har testats i ett mindre bostadsområde.

– Vi är nöjda. Bytet har resulterat i en klar förbättring, säger Lars Wikström vid underhållsenheten inom teknik- och gatukontoret.

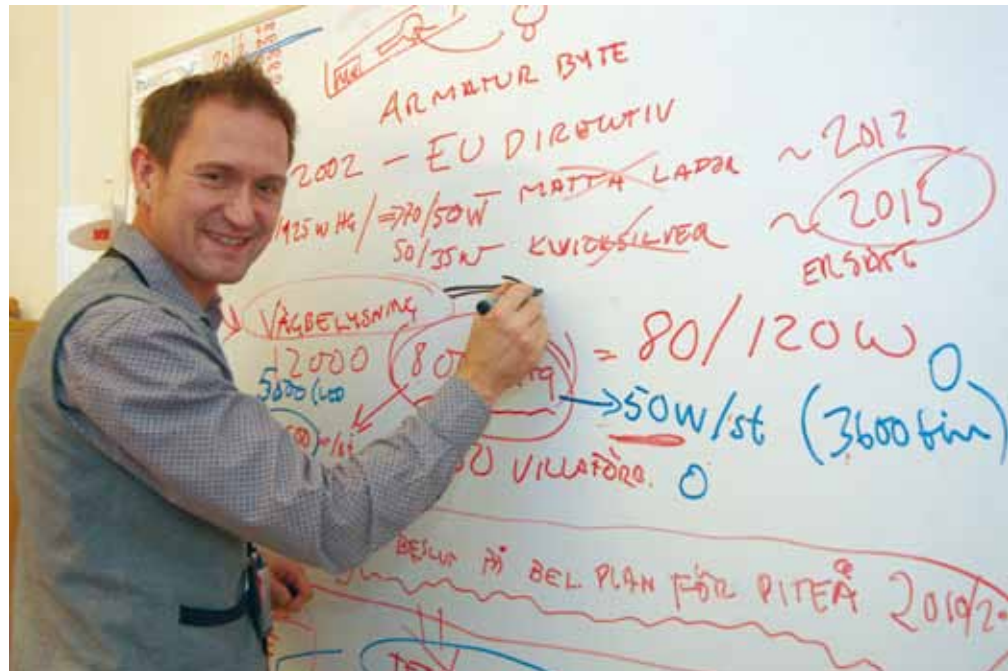
I ett EU-direktiv från 2002 sägs att kvicksilverlampor successivt ska fasas ut från marknaden. Målgången för detta gigantiska omställningsarbete är preciserat till år 2015 och Piteå kommun har snabbt kommit ur startblocken.

Lokal belysningsgrupp

Efter fullmäktiges beslut om en ”Belysningsplan för Piteå” och pengar för kommande insatser, formades en ”belysningsgrupp”, bestående av de kommunala företrädarna Lars Wikström, Tommy Undén och Anders Jönsson samt Lennart Nilsson, Jan Sundström, Stefan Lövgren och Jonas Marklund, alla från Piteaenergi. Gruppen har bland annat studerat armaturernas förmåga till ljusspridning, hållbarhet, utseende och lägesplacering. Dessutom har man värderat armaturernas ”servicevänlighet”.

Energislukare av stora mått

Piteå kommun äger och förvaltar idag 12 000 ljuspunkter. Av dessa är 8 000 kvicksilverlampor med effekter vanligtvis mellan 80 eller 125 watt. Här bör under-

Lars Wikström ingår i kommunens belysningsgrupp och har koll på vilka 8 000 lampor som ska bytas ut.

strykas att det handlar om vägbelysning.

Det påstås att kvicksilverlampor är energislukare av modellen större...

– Stämmer, intygar Lars Wikström och plockar fram miniräknaren.

Efter några snabba knapptryck kommer beviset:

– De 8 000 lampor vi ska byta ut motsvarar energiförbrukningen i 150 villor som gör av med 20 000 kilowattimmar vardera på årsbasis.

Bytet kommer att minska på utgifterna för belysning efter kommunens vägar. Men bytet är samtidigt förenat med kostnader.

Med en omställningskostnad på cirka

2 000 – 2 500 kronor per ljuskälla och 8 000 byten blir utgiften 16–20 miljoner kronor.

Följer medborgarnas önskemål

Med den nya belysningen skapas en ljusare och tryggare miljö ute i kommunens bostadsområden, vilket följer medborgarnas önskemål.

Ny belysning finns idag på Strömsborg. På sträckan Hallgrensvägen – Sisselgrundsgatan har man bytt stolpar, armaturer och lampor. Kviksilverlampor på 125 watt har ersatts av metallhalogenlampor på 50 watt. Bytet består av tio belysningspunkter.

Med en normal brinntid på 3 600 under ett år, ger detta en besparing på dryga 2 700 kilowatt-

timmar för bara dessa tio armaturer. (ca 270 per armatur, tio ger 2 700)

– Kom också ihåg att besparingen ska kombineras med att området fått en bättre ljusmiljö. Det är imponerande, menar Lars Wikström som samtidigt konstaterar att 'vi känner oss lugna och trygga och kör vidare'.

Rosvik nästa

Med det goda resultatet i ryggen fortsätter nu belysningsarbetet. Var det fortsätter?

– Jo, nästa område blir Rosvik. Där kommer vi att byta 500 armaturer. Totalt för 2012 handlar det om 800 armaturer.

Så kommer det att rulla på med ännu fler armatur- och lampbyten under de närmaste åren.

– Men vi lär inte vara i mål fullt ut 2015, tror Lars Wikström. Vi får fortsätta ett par år till för att få resterande belysning på plats. EU-direktivet? Det kommer vi att klara utan problem.

Testar ny teknik

LED-lampor är en av de nya tekniska landvinningar inom ljusområdet som håller på att slå rot. Andra tekniker är också aktuella, och därför kommer Piteå kommun att tillsammans med Piteaenergi testa två nya lampsorter; dessutom en för Sverige ny armaturtillverkare. Testet är av begränsad omfattning och ambitionen är att innan armatur- och lampbytet startat för fullt man ska kunna bedöma om dessa nya tekniker är värda att satsa på.

TEXT OCH FOTO: BO STAFFAN JOHANSSON

Konsumentrundan

Anita Granqvist
Konsumentvägledare

Nätauktioner

Har du, liksom jag, upptäckt tjusningen med nätauktioner. Det är spännande, enkelt och bekvämt att sitta hemma i sin soffa och följa budgivningen. Det är dock viktigt att känna till spelreglerna och vad du som konsument har, eller inte har, för rättigheter.

Den första och viktigaste regeln är att de bud du lägger i en auktion är bindande. Du kan inte ångra dig och ta tillbaka ett lagt bud. Har du lagt det högsta budet är du skyldig att genomföra köpet.

Begagnade varor kan ofta ha brister, det får du räkna med. På auktioner säljs allt begagnat i "befintligt skick". Men om en vara inte kan användas på det sätt som du kunnat förvänta dig kan den ändå vara felaktig. Ett par exempel är om det inte går att ta bilder med en kamera eller om en tvättmaskin inte värmer vattnet. Med tanke på hur gammal en vara är och vad den kostar ska du kunna förvänta dig ett visst skick på varan. Varan bedöms efter *utropspriset*, inte det pris du betalade för den under auktionen. Att varan kanske har sålts till överpris kan man inte ta hänsyn till, eftersom det är budgivarna som bestämmer slutpriset på en auktion. Om utropspriset är en krona kan du kanske göra ett fynd men om varan är trasig har du små utsikter att kunna klaga på varan.

En stor skiljelinje är om du köper av en privatperson eller en butik som säljer på olika auktionssidor.

Handla från företag

Om du köper en vara på nätauktion av ett företag gäller samma regler som vid annan e-handel. Det innebär bland annat att du har 14 dagars ångerrätt enligt distans- och hemförsäljningslagen. Ångerrätten gäller dock inte om det går att närvara vid auktionen. Den måste helt och hållet vara på nätet. Konsumentköplagens regler gäller i fråga om reklamationsrätt och annat.

Handla från privatperson

Flera nätauktionssidor ger privatpersoner möjlighet att sälja varor på auktion. Om du lägger ett bud på en vara är det alltså inte webbplatsen du köper av utan en annan privatperson. När du handlar av en privatperson har du inget extra konsumentskydd utan då är det i stället köplagens regler som gäller. Det betyder bland annat att du *inte* har ångerrätt och att din reklamationsrätt gäller i två år i stället för tre. Du kan bara reklamera fel som fanns på varan när du köpte den. Om du och säljaren kommer i en tvist kan du inte heller vända dig till Allmänna reklamationsnämnden. Allmänna reklamationsnämnden hanterar bara tvister mellan privatpersoner och företag. Du får istället vända dig till tingsrätten.

God jul på er!

i mina tankar

AV ANNA-KARIN
FILIPSSON

Teknik- och gatukontoret

Förändringar händer hela tiden. Så är ju livet. Men förändring påverkar oss alla olika. När organisationsöversynen morrar till och visar tänderna kan det kännas tryggt att annat är sig väldigt likt...

Ett exempel: "Jag har ingenting att ta på mig!" Det är inte jag som uttalar orden, det är någon som jag tycker väldigt mycket om. Det är lördag, klockan är halv sex, middagen börjar klockan sex och sonen står redo att skjutsa oss.

Han suckar lite och trampar otåligt. Automatiskt svarar jag: "Ta den vita eller blå eller röda." Svaret är givet: "Jag tar den svarta." Jag ler och säger: "näää", sen "wow, snygg". Svaret är också givet som alltid: "Visst har jag god klädsmak?" Självklart. Det förutsägbara i vardagen är en trygghet som styrker.

Ett annat exempel: Det är mörk och kulen vardagsmorgon i november. Jag vaknar, kliver upp och går in i matrummet. Lampan lyser med dämpat sken, kaffet är färdigt och morgontidningen ligger på bordet. Där sitter jag sen en lång stund och låter dagen vakna utanför, varm i kropp och själ av omtanke och sällskap. Vardagslycka.

Eller: "Är jag först?" Med glimten i ögat kommer frågan och sen pappersarket som ett pappersplan genom luften och landar på tangentbordet. Att göra kul av vardagshändelser förnöjer och förhöjer tråkiga måsten. Istället för tjat och gnäll har det blivit en informell tävling om vem som är först och såklart bäst på inlämning. Mina arbetskamrater som självklart finns bredvid och med mig förgyller tillvaron. Som alltid tar sig tid. Grymtar lite kanske, men som aldrig, aldrig säger nej. När oron smyger sig på finns de där. De trygga, stabila, kunniga, som varit med förr när det blåst. De kommer ju att finnas kvar. Vardagsvänner.

"Så länge ingen dör eller blir allvarligt skadad behöver man inte jaga upp sig." Det är en av mina käpphästar som jag tar till när jag tycker att det passar. Inför den kommande organisationsöversynen tycker jag att den passar alldeles utomordentligt. Mycket kommer alldeles säkert att förändras, men i min värld kommer ju ändå allt som är viktigt att finnas kvar, om än i förändrad form. Allt det som är vardagslycka, vardagsvänner, vardagsrutiner, vardagslyx och vardagsliv.

I ett svagt ögonblick lovade jag att ta med det här också: Brandvarnare räddar liv. Brandsläckare begränsar skadan. Kunskap förebygger branden. Allt prat om lagen om skydd mot olyckor är förbjudet vid middagsbordet. (Vi kan den nu!)

Kram Anna

KOMMUNKLARA.

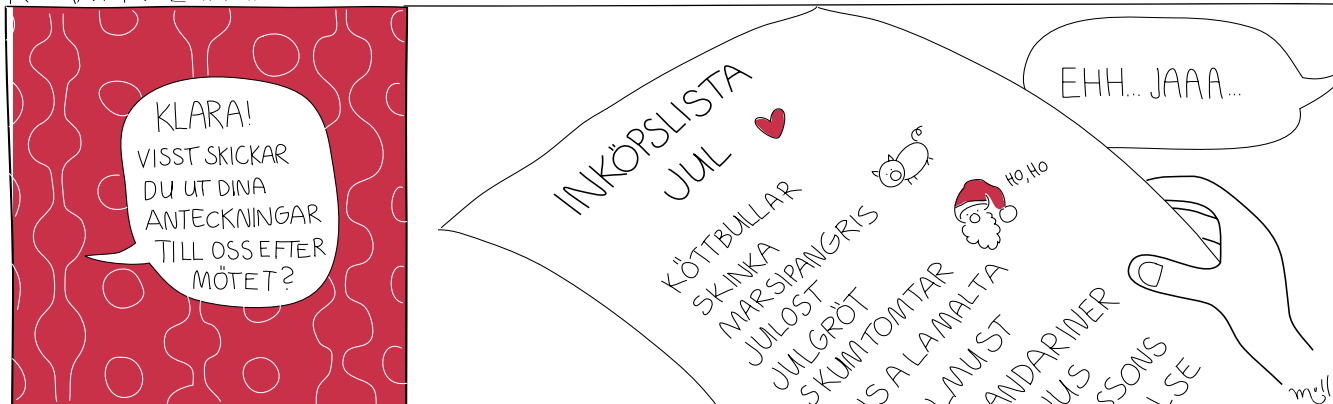

ILLUSTRATION: MARIE LINDGREN

”Ta befäl över din prestation”

1993 var han slalomåkare i världsklass, två år senare föll han, knäckte ryggen och blev förlamad. Idag bor Gällivaresonen Thomas Fogdö i Uppsala och arbetar som föreläsare och mental rådgivare. Framtid Pite bjöd upp honom till Piteå för att få lite inspiration i höstmörkret.

Från att ha varit benberoende till att plötsligt sitta i rullstol ställdes många tankar på sin spets i Thomas Fogdös huvud.

– Före olyckan tillhörde jag världseliten, körde på och hann egentligen inte njuta av mina prestationer. Tiden efter olyckan var omvälvande. I början kändes det mesta omöjligt, mina planer på att bli polis efter skidkarriären suddades ut.

Efter en tid kom Thomas fram till att han ville utmana sig själv och bli föreläsare.

Prestation eller presstation?

För att en prestation ska kännas bra behövs ett visst motstånd, en utmaning menar Thomas.

– Det gäller att ifrågasätta sättet som vi gör saker på, att försöka hitta nya vinklar och lösningar, testa nytt.

Sättet att hantera motstånd och motgångar kan vara avgörande för hur vi lyckas och enligt Thomas .

– Ord som vinnarskalle och vinnarinstinkt är bara shit. Ingen föds med det. Däremot pratar jag hellre om vinnarmentalitet och vinnarvilja. Det är något som varje människa kan träna på och faktiskt utveckla, säger han.

– Framgång eller misslyckanden, vad tror ni man lär sig mest av? frågar han.

En handuppräckning visar att många tror på det sistnämnda. Men Thomas hävdar motsatsten.

– Jag tror helt klart att framgång föder framgång. Man ska förstärka det positiva istället för att fokusera och analysera miss-tagen, säger han och bjuder på ett exempel från en gammal radiointervju där Ingemar Stenmark, som trots att han föll under åket ändå tog hem en världscupseger.

– Visst hade du väl tur? frågade reportern Sven ”Plex” Pettersson.

Ingemar Stenmark svarade:

– Ju mer jag tränar, desto mer tur har jag...

Grundtips som bringar tur

Thomas tipsar om en bok med titeln ”Tur eller otur?” Den bygger bland annat på fyra grundprinciper som kan bringa tur:

1. Öka dina chanser. Tänk på vad det är som påverkar. Fundera om står du i kön och surar eller om du passar på och nätverkar medan du väntar.
2. Följ dina ingivelser. Lita på magkänslan, den är oftast rätt enligt Thomas
3. Förvänta dig att du ska ha tur. Det gäller att bromsa de negativa tankarna i tid.
4. Förvandla din otur till tur.

FOTO: ALEX GIACOMINI PÅ ALEX & MARTIN PHOTOGRAPHIES

Det omöjliga blev möjligt

Thomas visar upp en lista på saker som kändes omöjliga i början av hans föreläsning: gå och springa, trappor, trottoarer, spela fotboll, hoppa, cykla, nå högt, klättra i berg, aktivt friluftsliv....

– Allt det där som jag såg som en omöjlighet 1993 kan jag faktiskt göra idag. Ingenting är omöjligt, det tar bara lite längre tid!

Spännande framtid för föreningslivet

Föreläsningen med Thomas Fogdö arrangerades av projektet Framtid Pite ”Visionen om Sveriges bästa idrottsrörelse” som skapats i syfte att utveckla Piteås föreningsliv. På dagen pratade Thomas inför 420 elever och lärare på Strömbackaskolan, på kvällen inför ca 150 åhörare.

– Vi är jättenöjda över att så många var intresserade av Fogdös lärorika budskap. Det motiverar oss verkligen att jobba vidare för att stärka Piteås föreningsliv ytterligare. Just nu planeras det för fullt för framtiden och vi kan redan nu lova att 2012 blir ett händelserikt år för våra föreningar och Framtid Pite, säger Fredrik Norberg, fritidskonsulent, Kultur och fritid.

Läs mer på www.framtidpite.se

TEXT: SUSANNE JACOBSSON

UNGAS TANKAR...

Ungdomssidan är ett återkommande inslag i Pitekvarten. Här skriver elever som går Mediaprogrammet på Strömbacka texter kring olika teman. Den här gången bjuder Elina Bellander på tankar om inspiration...

"Gå ut i skogen, titta på färgerna. Lyssna på fåglarnas kvitter se hur de flyger fram och tillbaka. Få frisk luft och rensa skallen. Tänk om, tänk nytt, tänk på absolut ingenting men ändå allting, och framför allt, låt tankarna flöda.

I hela mitt liv är det så jag har fått höra att inspirationen ska komma till mig. Genom frisk luft och skog. Kanske det stämmer till en viss grad. Det är ju mysigt att lyssna på naturljuden i den vackra skogen, men inspirationen kan ju inte bara sitta i trädens krona.

Tankarna glider aldrig iväg så mycket som i takt till en tråkig film eller en lektion där läraren maler på om någonting urtråkigt. Inspiration till nya filmer, texter eller bilder faller ner som blixtnedslag i ens hjärna. Idé efter idé poppar upp i den annars så tomma skallen. Genidelen av hjärnan tar över och för en stund är man övertygad om att man är nästa Einstein. Det finns dock nackdelar med detta inspirationsintag.

Lärare brukare vara duktiga på att se om man inte lyssnar. Ställer de en fråga om vad de just sa förvandlas man från geniet "nästa Einstein" till en liten skolflicka som inte kan svara på magisterns frågor. Men hur ska man annars få tag i inspirationen då? Man vill känna den flöda inom en och det kliar i hela kroppen när man har världens bästa idé. Man vill få ner den på någonting snabbt så att den inte sitter fast inne i hjärnan. Man kan fortsätta med samma sak i timmar bara för att inspirationen leder en rätt och ständigt finns där.

Frågan om hur exakt man får sin inspiration är omöjlig att besvara. Iallfall för mig, en sjuntonåring som inte har fått lära mig det. Men samtalet om just inspiration delade jag med mina vänner. Ska jag tro dem är internet en bra grej. Google, youtube, tumblr...

Allt om ingenting och ingenting om allt finns på dessa sidor tydligen. Det är dit jag ska gå för att hitta inspirationen. Varför har jag då gått runt i skogen när datorn finns så nära till hands? Googla vilket ord som helst och du kommer få tusentals träffar! Varför andas frisk luft när man kan sitta instängd på sitt rum och ha hela världen framför sig?

Känner du ändå att din instängda vrå är otillräcklig som inspirationskälla har jag hört att man kan besöka ett café någonstans. Se olika människor gå fram och tillbaka. Fundera om vart de är på väg, vad de har planerat, har de bråttom och hur ser deras livssituation ut?

Alla skaffar inspiration på sitt eget sätt men med hjälp av att se hur andra tänker kan det hjälpa en att få igång tankarna. Att lyssna på låten "You're the Inspiration" med Chicago kanske inte hjälper. Man kanske måste tänka om helt. Även om det tar emot, verkar jobbigt och kanske onödigt kan det vara en bra idé.

Inspirationen kommer när du som minst anar det, så ta med ett anteckningsblock i fickan och ta en promenad. Ja, jag sa det, rör på dig. Även om det är uttjatat kan frisk luft göra underverk med ditt huvud.

ELINA BELLANDER
MP2A

PS. Om du går in på www.pitea.se/ungastankar kan du ta del av fler härliga texter.